

СТАНОВИЩЕ

за присъждане на образователната и научна степен „доктор“ по професионално направление 3.7. Администрация и управление на редовен докторант Силвия Тонева

Изготвил становището: проф. д-р Надя Велинова-Соколова, Стопански факултет на Софийски Университет „Св. Климент Охридски“

Автор на дисертационния труд: Силвия Николаева Тонева, докторант в редовна форма на обучение в професионално направление 3.7. Администрация и управление, докторска програма „Стопанско управление“ към катедра „Стопанско управление“ при Стопански факултет на СУ „св. Климент Охридски“.

Тема на дисертационния труд: РОЛЯТА НА ДУАЛНОТО ОБУЧЕНИЕ ЗА РЕАЛИЗИРАНЕТО НА ПОЛИТИКИТЕ ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ЧОВЕШКИТЕ РЕСУРСИ В ОРГАНИЗАЦИЯТА

Основание за изготвяне на становището: Заповед №РД-38-614/28.10.2024 г. за откриване на процедура по публична защита на дисертационен труд на тема: „Ролята на дуалното обучение за реализирането на политиките за управление на човешките ресурси в организацията“ и утвърждаване на състава на научното жури, както и Решение на научното жури на първо заседание, проведено на 06.11.2024 г.

I. Общо представяне на кандидата

Силвия Николаева Тонева има две магистърски степени („Управление на човешките ресурси“, 2010 г. и по Икономика с две специализации – Психология и Педагогика, 2003 г.) в УНСС. Професионалната ѝ реализация е в сферата на управлението на човешките ресурси, като в продължение на петнадесет години е заемала различни позиции, свързани с подбора и наемането на персонал и обучението и развитието на служители. Владее английски и руски език.

II. Обща характеристика на дисертационния труд:

Дисертационният труд е с общ обем от 234 страници. Той е структуриран в увод (9 страници), основен текст от две глави (167 страници), заключение (3 страници) и приноси (2 страници). Приложенията с общ обем от 25 страници са 7 на брой.

Информацията в дисертацията е визуализирана в 35 фигури и 9 таблици. Списъкът на използваната литература се състои от 94 източника, от които 48 – на български език, 1 – на руски език и 45 – на чужд език, както и 142 интернет източника, като по-голямата част са научни статии и разработки.

Обект на настоящия дисертационен труд е моделът на дуално обучение в България, а **предмет** – възможностите за реализиране на политики за управление на човешките ресурси в организацията чрез прилагане на дуалната система. В тази връзка, **целта** на дисертационния труд е на база на теоретичните концепции в областта на обучението и управлението на човешките ресурси, да се анализира състоянието на дуалната система в България и въз основа на изводите и обобщенията от анализа да се разкрият възможностите за един подобрен модел, който да се прилага в бъдеще. За нейното постигане е заложено изпълнението на 7 ясно дефинирани задачи. Изследователската **теза**, която авторът защитава е, че чрез дуалната система на обучение могат да се решат част от предизвикателствата, свързани с управлението на човешките ресурси в организацията – набиране и подбор на кадри, осигуряване на приемственост и кариерно развитие, мотивация на персонала. Това, от своя страна, изисква идентифициране на конкретни мерки за подкрепа на всички участници в партньорствата за дуално обучение като предпоставка за насърчаване на неговото пошироко приложение и повишаване на ползите на организационно и секторно ниво. Коректно са посочени ограниченията, в рамките на които е извършено изследването. Поставени са и два изследователски въпроса, на които дисертационният труд търси отговор.

След внимателен преглед на дисертационния труд смятам, че заложената цел и поставените задачи са постигнати, а изследователската теза – доказана.

III. Преценка на формата и съдържанието на дисертационния труд.

Темата за дуалната система на обучение, както и автора е посочил, има за цел да подобри качеството на професионалното образование и обучение, оттам и на работната сила, чрез предоставяне на възможности за развиване професионални умения в съответствие с потребностите на пазара на труда, както и да улесни прехода от образование към заетост. Темата е актуална, защото е намерила приложение в средното образование в България. Структурата на дисертационния труд отговоря на изискванията, както и са спазени добрите изследователски практики. Тя е логическа издържана.

В **увода** на дисертационния труд се обосновават актуалността и практическата значимост на изследването. Дефинирани са обектът, предметът, целта и задачите. Формулирана е изследователската теза, защитавана в дисертационния труд. Представени са методологията и ограничителните условия на изследването.

В **първа глава** са посочени теоретичните изисквания за дуално обучение. Разгледа ни са спецификите на възможностите за решаване на актуални проблеми, свързани с управлението на човешките ресурси. В нея е поставен акцент на изготвянето на анализ на състоянието на дуалната система на обучение и обвързване с политиките за управление на персонала.

Във **втора глава** са посочени, обсъдени и анализирани резултатите от проведените изследвания на потенциала на дуалната система да подкрепи реализирането на политиките за управление на човешките ресурси в организацията. Представени са конкретни примери, които показват **приложността** на разглеждания проблем. От получените резултати са изведени предложения за подобряването на модела на системно ниво. В тази връзка тази глава има практико-приложен характер.

Заклучението съдържа обобщение на направено проучване. Посочени са някои изследователски перспективи в проблематиката на дисертационния труд.

IV. Научни и научно-приложни приноси на дисертационния труд.

Представените в автореферата приноси с научен и научно-приложен характер отразяват много точно изследваните проблеми и постигнатите резултати, заложи в дисертационния труд. Напълно съм съгласна с така представените приноси, а именно

1. представяне на иновативен подход, чрез който дуалната система на обучение (ДО) се разглежда като възможност за ефективно решаване на редица предизвикателства пред политиките по управление на човешките ресурси;
2. чрез авторово изследване е представена цялостна систематична картина на дуалното обучение на концептуално равнище, включително са идентифицирани разнообразни системни решения за ДО в множество държави в ЕС и извън него;
3. чрез емпирично изследване е проверена работоспособността на изследователската програма и адекватността на проекта за обработване на данните;
4. посредством предложения инструментариум са обосновани добре защитени предложения към заинтересованите страни – работодатели, учебни заведения, законодатели;

5. Предложени са иновативни практики като: а) механизъм за преценка на длъжностите в организацията, подходящи за дуално обучение; б) модел за оценяване на пригодността за заетост на завършилите дуално обучение

V. Оценка на публикациите по дисертационния труд.

По темата на дисертационния труд авторката е представила 4 публикации, две от които са в съавторство. Всички предоставени публикации са на български език. Публикациите представят значими резултати от дисертационния труд и са в подходящи издания. Покриват изискванията за успешно приключване на процедурата.

VI. Оценка на автореферата.

Авторефератът представя коректно дисертационния труд. Той е с общ обем от 65 страници. Той правилно отразява структурата и съдържанието на дисертационния труд, изследователската стратегия и нейната реализация.

VII. Критични бележки, въпроси и препоръки.

Конкретни бележки към докторанта нямам, но бих препоръчала повече бъдещи разработки в бази данни като Web of Science, Scopus и др. индексирани издания, както и да продължи активното си участие в научно-изследователски проекти, международни конференции и семинари, където да популяризира резултатите от своите изследвания.

Въпроси: Какви са предизвикателствата за въвеждането на дуално обучение в България в сферата на висшето образование? Посочете силните и слаби страни на проблема?

VIII. Обобщена оценка на дисертационния труд и заключение.

Представеният за оценяване дисертационен труд на **Силвия Тонева** е оригинално и актуално научно изследване, с постигнати приноси от научен и научно-приложен характер. Авторът показва добро познаване на теоретичните и практически проблеми и демонстрира коректност при позоваването на информационните източници. Получените изводи допринасят за разбирането на значимостта на изследваната проблематика. Тя отговоря напълно на минималните изисквания на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), Правилника за прилагане на ЗРАСРБ, както и на Правилника за развитието на академичния състав в Софийския университет. Всичко посочено по-горе ми дава основание да изразя **положително становище** и да предложа на уважаемите членове на научното жури да подкрепи

присъждането на ОНС „доктор“ на Силвия Николаева Тонева в професионално направление 3.7. Администрация и управление.

Дата: 18.11.2024 г.

Изготвил становището:

(проф. д-р Надя Велинова-Соколова)